

Hrách, bob a lupina: domácí bílkoviny pro skot

1.7.2026 - Anne Dostálová | Výzkumný ústav živočišné výroby

České zemědělství hledá cesty, jak snížit závislost na dovážených bílkovinných krmivech. Jednou z možností jsou luskoviny - hrách, bob a lupina. Nejenže dodávají kvalitní bílkoviny do krmných dávek skotu, ale zároveň prospívají půdě, protože vážou vzdušný dusík a zlepšují osevní postupy. ukazuje, že při správném pěstování a sklizni mohou být cennou domácí alternativou k dovážené sóji.

Výzkum se zaměřil na vhodnost jednotlivých luskovin v krmných dávkách skotu - tedy jakou mají výživnou hodnotu, jak se dají silážovat a jak dobře je zvíře skutečně využije. Jednoduše řečeno: nestačí vědět, kolik je v krmivu bílkovin, důležité je i to, kolik z nich se opravdu „zužítkuje“ v trávení. U přežvýkavců v tom hraje klíčovou roli bachor, tedy první oddíl žaludku, kde krmivo rozkládají mikroorganismy.

Nejlépe z hodnocených luskovin vyšel bob, který měl velmi dobrou silážovatelnost a nízké ztráty při konzervaci. U hrachu se ukázalo, že pro siláž je zvláště zajímavá peluška a z úponkatých odrůd zejména Gambit. Výsledky také potvrzují, že hrách často lépe funguje ve směsi s obilovinou, která zlepšuje fermentaci i stabilitu porostu. Lupina bílá se osvědčila jako možná náhrada řepkového šrotu ve výkrmu býků, zatímco lupina žlutá vyšla z hlediska růstu zvířat méně příznivě.

Praktický přínos metodiky je jasný: správná volba plodiny, odrůdy a termínu sklizně může zlepšit kvalitu krmiva, snížit ztráty a zvýšit ekonomickou efektivitu chovu. Luskoviny tak nejsou jen zajímavou agronomickou plodinou, ale i reálnou cestou k větší soběstačnosti českého zemědělství.

Certifikovaná metodika, která vznikla na základě výsledků tohoto výzkumu, dává zemědělcům praktický návod: správná volba plodiny, odrůdy a termínu sklizně může snížit ztráty, zlepšit kvalitu krmiva a omezit závislost na dovozu sóji. Navíc podle autorů může mít využití těchto poznatků i přímý ekonomický přínos - zejména u bobu.

- VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. V UHŘÍNĚVSI. Možnosti zařazení faremních bílkovinných krmiv v krmných dávkách skotu. Autoři: HOMOLKA, Petr, JANČÍK, Filip, LOUČKA, Radko, KUBELKOVÁ, Petra, KOUKOLOVÁ, Veronika, JAMBOR, Václav, SYNKOVÁ, Hana, GAISLEROVÁ, Marie, BARTOŇ, Luděk, BUREŠ, Daniel, LEBEDOVÁ, Nicole, ŠTOLCOVÁ, Magdaléna. Praha Uhříněves. Certifikovaná metodika 978-80-7403-355-1. 2026-01-20.

SOUVISEJÍCÍ LITERATURA:

- VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. V UHŘÍNĚVSI, ZEMĚDĚLSKÝ VÝZKUM, spol. s.r.o. TROUBSKO, NUTRIVET. s.r.o. a ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE.. Vlivy na složení živin při sklizni vojtěšky. Autoři: LOUČKA, Radko, LANG, Jaroslav, JAMBOR, Václav, NEDĚLNÍK, Jan, ŠINDELKOVÁ, Ivana, MALÁ, Soňa, SYNKOVÁ, Hana, TYROLOVÁ, Yvona, JANČÍK, Filip, KOUKOLOVÁ, Veronika, KUBELKOVÁ, Petra a HOMOLKA, Petr. Česká republika. Certifikovaná metodika 978-80-7403-294-3. 2023-10-12.

- VÝZKUMNÝ ÚSTAV ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY, v.v.i. V UHRÍNĚVSI. Podpora aplikace nových metod precizního zemědělství v oblasti produkce krmiv a krmení skotu. Autoři: LOUČKA, Radko, JANČÍK, Filip, KUBELKOVÁ, Petra, GAISLEROVÁ, Marie, TYROLOVÁ, Yvona, VÝBORNÁ, Alena, KOUKOLOVÁ, Veronika, HOMOLKA, Petr, JAMBOR, Václav, MALÁ, Soňa, SYNKOVÁ, Hana, NEDELNÍK, Jan a LANG, Jaroslav.. Praha Uhřetěves. Certifikovaná metodika 978-80-7403-274-5. 2022-09-20.

<https://vuzv.cz/2026/07/01/hrach-bob-a-lupina-domaci-bilkoviny-pro-skot>